

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ES HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	— fill.	10 kor.	— fill.
Egy évre	10 kor.	Egy évre	10 kor.
Fél évre	5	Fél évre	5
Negyed évre	2	Negyed évre	2
Egy óra	1	Egy óra	1
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Politikai rovatvezető: **Dr. BOROSS LAJOS.**
 Felelős szerkesztő ideiglenesen: **SZÉKELY IMRE.**
 Kiadók: **ROFFMANN** és **KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A haza minden előtt!

Engedjék meg e lap olvasói, hogy ma az én csekélységem nézeteiről írjak. Nekem nem szokásom a szeméimmet behunyni és a falnak menni. Egész életemben, míg haza nem jöttem, precíz tudományokkal foglalkoztam. Ezek nem ölték ki lelkemből az idealizmust, de megtanítottak arra, hogy a tüneteket s a tényeket mérlegeljem.

Mit láttam hosszú harcunknak kezdetén? Azt, hogy a tultengésben levő katonai hatalom egy merényletet intézett hazánk ellen éppen akkor, midőn a hosszúra nyult közgazdasági bizonytalanság és általában a gazdasági krízis az ország népét anyagilag — a kormány által is elismert — rossz helyzetbe hozta.

E támadás visszaverhetősége, bár kemény küzdelemmel, lehetőnek, tehát megkísérlendőnek tűnt fel előttem.

Pártom élén bele is mentem erősen e küzdelembe, de több ízben megkísérlettem ezt úgy irányítani, hogy az országnak e küzdelemből kára ne legyen és csak haszna lehessen az által, hogy e küzdelem egy pontra összpontosíttassék, arra a pontra, a mely az összeütközés gócpontja volt, de e küzdelem az állami élet rendes lefolyását más téren ne zavarja.

E törekvéseim meggyűsultak az akkori kormányelnök makacs hajthatatlansága miatt; ő állhatatosan visszautasította azokat a javaslataimat, hogy előbb az indemnity, s utána a költségvetés s az időhöz kötött javaslatok tárgyalassanak le; az ujonczlétszám emeléséről szóló javaslat pedig halasztassék el akkorra, midőn ezek az állami élet rendes menetét legközelebből érintő ügyek már el lettek intézve.

E makacs visszautasítás a bonyodalmak, bajok, károk és rázkódtatások egész sorozatát hozták az országra; mert a harcznak így tovább kellett folyni, a törvényenkivüli állapot felidézéséért pedig kizárólag a kormány volt felelős, mert általam fel lett ajánlva, sőt erősen lett követelve az, hogy elsősorban tárgyalassanak le a törvényenkivüli állapot elkerülésére szükséges javaslatok.

Én a törvényenkivüli állapot hosszú hónapokra való kiterjedését a közszabadságra, az alkotmányosságra, a

magyar államiságra nézve egyaránt veszélyesnek tartom.

Az ország beleszokik a törvényenkivüli állapotba. Az idegen hatalom meggyőződik arról, hogy az országot lehet így csendben és békében kormányozni. A Bánffy ellen folytatott küzdelem idején mindenkit aggodalommal töltött el az „ex-lex“ bekövetkezése. Ma már az országban alig aggaszt valakit ennek hónapokra való kiterjedése. Egykor a törvénytelen adóbeszedés bűn volt, s ennek fizetése is véték; ma már megyei határozatok helyeslik azt, hogy a köztisztviselők a törvény ellenére befolyt pénzt kezeljék.

Igy halad az ország egy veszélyes lejtőn, mely engem, ki hazámat mindenek fetett szeretem, aggodalomba ejt. Vannak, akik azt állítják, hogy mi és velünk a nemzet, kezdettől fogva a magyar nyelv érvényesüléséért küzdöttünk.

Ez az igazsággal homlokegyenest ellenkezik. Sem mi, sem a nemzet kezdetben nem azért küzdöttünk. Egyetlen egy a feljött száz küldöttség közül sem követelte ezt; hanem az ujonczlétszám-emelés eljöttését kérte és csak ha ez kivihetetlen, mint kárpótlást kívánta feltételelesen a magyar vezérleti és vezényleti nyelvet; de nemcsak ezt, hanem a kétéves szolgálati időt is, s a nép milliói erre fektették a legnagyobb súlyt az egész országban.

Csakis midőn hosszú és heves küzdelemünkkel sikerült a törhetlennek hitt katonai gögőt megtörni, sikerült az ujoncz létszámemelést leszorítani és helyette a rendes létszámot kérő javaslat feküdt már a Ház asztalán; továbbá, mikor emiatt a katonai mindenhatóság megtestesítője, báró Fejérváry már lemondott, s bucsuzójában elismerte, hogy teljes vereséget szenvedett, s az osztrák honvédelmi miniszter is lemondott; a bécsi Reichsrath által már megszavazott létszámemelési törvény pedig félretett és Körber, kinek azóta vészthozó befolyását érzi az ország, beadta lemondását . . . csakis ekkor, e sikerek kivívása után hirdette a sajtó számos organuma, hogy e győzelem semmi értékkel nem bír, és más kell, egy pozitív eredmény kell. A hangulatsínáló organumok közt volt olyan is, amely kezdettől fogva küzdött és most is küzd; de voltak olyanok is,

amelyek kezdettől fogva a legnagyobb vehemenciával itélték el a mi küzdelemünket, de egyszerre, mint a szélkakas, megfordultak . . . Ekkor és csakis ekkor ragadta el magával a sajtó az ország közvéleményét; az ország közvéleménye pedig pártunknak egy kisded részét, a mely lassankint magához vonzotta a párt nagy többségét, mert én, ki a párt megbizásából egy kötelezettséget vállaltam és ezt be nem válthatván, félreálltam.

Hazánk, a jelszavak hazája, hamis jelszavakkal hamar elferdíthetők a tények. Helyes és szükséges tehát, hogy a valódi tényállások helyreállíttassanak, azért, hogy mindenki tisztán lásson.

Ha én akkor, az egyéni tisztesség legelemibb követelményeinek engedve, nem lettem volna kénytelen félreállni és ha mint az előtt, helyesnek itéltem volna tovább vezetni a harcot, a mi pártunk a magyar nyelvnek hős és természeti jogára támaszkodva s az 1848-iki törvényekbe iktatott jogára hivatkozva követelte volna a magyar nyelv érvényesülését, nem pedig az 1867-iki XII. törvény-czikek alapján; mert mi 48-as és nem 67-es párt vagyunk, mia 67-es XII. t.-cikk eltörléséért küzdöttünk harminczhat évig. Nekünk elvi csorbulás volt átcsapni a 67-es alapra, mert ime így e kérdésben velünk együtt átcsapott erre az egész ország.

Én, aki elveink tisztaságát feltétlenül őrzöm, ebben is egy komoly veszedelmet látok. Így gondolkodnak velem együtt a függetlenségi párt legrégibb, tiszta hazafiságban és 48-as elvekben megőszült tagjai: de a fiatalabbak közül már néhányan, a mi érzelmeink világot nem értik e kérdésben: ez is bizonyítja, mily veszedelmes nálunk az átsikamlás egy más közjogi tere!

Tovább menve a tények elsorolásában, azt látom, hogy a király, idegen befolyásoknak engedve, nyilvános fogadalmat tett, hogy a vezérleti és vezényleti nyelv ügyében, melynek megállapítását felségjognak tekintti, nem fog engedni soha.

Ha az utolsó polgár, mint önértetes ember nyilvánosan fogadná, hogy valamit nem tesz, az utolsó polgár is állná szavát. A legnagyobb honfiba-

nattal tudom tehát, hogy a király is állni fogja.

Tény az is, hogy a királynak, törvényeinkkel és jogainkkal össze nem egyeztethető, de határozott fogadását azzal nem remélhetjük megtörhetni, hogy mi magunkat, államunkat, államháztartásunk minden szükségleteit kiéheztetjük.

Erre nézve eszembe jut az az irhoni, aki egy angollal abban fogadott, hogy ez öt egy létrán egy ház harmadik emeletéig fel nem bírja vinni, hanem, hogy legfeljebb a második emelet magasságáról vállairól leejti a járdára.

Nekünk is ilyen igazunk lehet, azzal szemben a ki m i n k e t v i s z.

Van-e a nemzetnek ereje megdönteni az uralkodói akaratot? A ki azt hiszi, hogy van, annak próbálkozása jogosult, sőt hazafias és elismerésre méltó. De ha olyan próbálkozik, a ki nem hiszi ezt, az vétkezik hazája ellen, mert tudva visz bele a legnagyobb rázkódtatásokba és szenvedésekbe.

Megírtam már máskor, hogy igazság szerint csak is a nemzet dönthetné el, hogy akarja-e koczka tenni mindenét azért, hogy most, elodazhatlanul érvényesüljön nyelvének joga?

En részéről oly irányban igen is merem vállalni a felelősséget nemzetem előtt, hogy ne engedjem megcsorbulni előbbi jogi állapotát; de oly irányban, hogy megkérdése nélkül élet-halálharczba vigyem a nemzetet fegyvertelenül, a nyakig felfegyverkezett hatalommal szemben, ily irányban felelősséget nemzetem meg-

kérdése nélkül nem vállalom, — mert jelszavam: „a h a z a m i n d e n e l ő t t !“

Kossuth Ferencz.

Az új miniszterelnök leirata Debreczen városához.

Az új kabinet életében kétségkívül az a legboldogabb pillanat, mikor a kormányelnök aláírja — az első aktát. A mai viharos időkben nagyon rövidnek az új kormányok mézeshetei; sőt nem is hetek, csak napok, pláne csak egy nap, mint a Tisza kormánynak is csak az első napja volt derűs és viharmentes.

November 4-én, ezen a boldog napon, mikor Bécsből hazajött az új kormány és bemutatkozott a Lloyd-klubban is, született meg az első akta; a törvényhatóságokhoz intézett beköszöntő.

Tisza István gróf levele, mely szombaton este érkezett meg Debreczen városához, így hangzik:

A m. kir. miniszterelnöktől.

4482/M. E. I
Debreczen szab. kir. város t. közönségének.
Debreczen.

Ö császári és apostoli királyi felsége — gróf Khuen-Hédervary Karoly valóságos helyi titkos tanácsos urnak és hivatali elődömnök miniszterelnöki állásáról való lemondása következtében felfő évi november hó 3-án kelt legfelsőbb kezirataival engem magyar miniszterelnökké legkegyelmesebben kinevezni s előterjesztesem folytan ugyanazon napról kelt legfelsőbb elhatározásával Lukacs László urat pénzügyi, Plósz Sándor urat igazságügyi miniszterévé legkegyelmesebben újlag kinevezni, illetőleg ezen eddig is viselt állásaikban megerősíteni, továbbá Hieronymi Karoly országgyűlési képviselő urat kereskedelemügyi, Cseh Ervin képviselő urat horvát szlavón-dalmátországi tárczanélküli, Berzeviczy Albert országgyűlési képviselő urat, vallás- és közoktatásügyi, Tallian Bela

országgyűlési képviselő urat földművelésügyi és Nyiry Sándor es. és kir. vezérőrnagy urat honvédelmi miniszterévé legkegyelmesebben kinevezni, engem pedig egyidejűleg a belügyminisztérium vezetésével, valamint a legmagasabb személye körüli minisztérium ideiglenes vezetésével legkegyelmesebben megbízni méltóztatott.

Midőn erről a törvényhatóságot új állomásom elfoglalása alkalmával ezenel értesitem, egyuttal azon várakozásomnak adok kifejezést, hogy úgy engem, mint miniszter társaimat legkegyelmesebb urunk, Ó felsége bizalma által elének tűzött feladataink megoldásában, törvényes hatásköréhez képest, hazafias buzgalommal és erélylyel támogatni fog.

Budapestben, 1903. évi nov. hó 4-én.

Tisza.

Az nagyon sablonos iras, de azért minden ilyen beköszöntő levélben van valami érdekes.

A Tisza Istvánban például az, hogy azon várakozásának ad kifejezést, hogy a király bizalma által elének tűzött feladatok megoldásában a törvényhatóságok hazafias buzgalommal és erélylyel fogják támogatni.

Akik a sorok között olvasni szeretnek, az „erős kéz“ politikájára is következtetnek ebből, mert a lelkesedés, oiaadás vagy más hasonló frázis helyert nem minden czélzas nélkül szerepel itt az erély szó.

A tanács a legközelebb tartandó közgyűlésen mutatja be a miniszterelnök levelét a törvényhatósági bizottságnak.

Egyház és iskola.

Az ágost. hitv. ev. egyház presbyteriuma f. é. nov. 8-án d. e. 11 orakor ülést tartott, melyben elhatározta, hogy Zelenka Pal püspöknek — neje elhunytá alkalmából — részvétét nyilvanítja. Mivel az egyházmegyei elnökség megbízatása lejár, az egyházi közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy szavazatát egyhangulag a jelen egi elnökségre: Dr. Meskó László és Materny Lajosra adja. A várossal tartandó tárgyalásra az iskola ügy-

Sass ur, meg Márton.

Irta: **Tötös Ede.**

Egy októberi hajnalon ezüstfehér lett minden fa, minden hulló virág. A zörgő bogancskörök közt megdermedt a pök és hálója hosszú rongyos foszlányokban csüng. alá. Szürke köd nehezedik a tarlott földre és a haldokló természet fölött sopánkodó varju bánatosan károg az utszéli jegenyén. A madárdalok erdőn immár csak a cserelével röpköd a szélben és a rótszin avarban észrevétlenül lapul meg a vedlő róka. Kedvencz pecsényéje, a süldőnyul már bir anynyi okossággal, hogy ilyenkor kinn a szántáson huzza meg magát.

Hogy ma kitünő kopószimat van, azt már jókor reggel jelentette az öreg Sass Tamásnak Márton, a vadőr. Orra és nagy, elálló füle ki voltak vörösödve, mikor belépett a tornácra. Mivel az enyhe idő alig lett volna képes az ilyetén színváltoztatásra, Sass Tamás úgy okoskodott, hogy Márton alighanem be van szeszelve. És hogy az öreg ur végignézett az emberén, nem tudta, hogy melyikét szánja inkább: emezt-e. vagy azt a szépséges szép asszonyt, akit a buta végzet csudálatos módon e mellé a bujnyik mellé rendelt.

Mikor az asszony először jött a kuriára az élésért, az öreg urnak megakadt a szeme

és elállt a szava a csodálkozástól. A karsu, ringó járasu „fehércséléd“ — amint mondani szokta — ott ácsorog a magtár előtt.

Mezítelen laba kiveresedett a nyirkos földön és fázódva huzta össze magát a vekonyka bujbelit. Előkélő vonásait és nagy-szabásu idomait megirigyelhette volna egy bárókisasszony. Felve emelte szeméit az urra, midőn ez az első meglepetes után aztán kérdezte tőle:

— Kinek a kisleánya vagy, fiam?

Aztán csak úgy akadozva tudta elmondani, hogy hát ő tulajdonképpen már senki kisleánya, mert apja, anyja meghalt és immáron az ő gondviselője Márton, az ő hites ura.

Sass Tamásban majd felforrt a méreg.

Valami nem éppen hízegő jelzöt akart szegény Mártonra kenni, de nem akarta megszegyeníteni a félénk asszonykát és meleg hangon tette hozzá.

— . . . az a kujon?

A menyecske elpirult és az öreg ur nem állhatta meg, hogy ne csipjen egyet azon a leányosan hamvas arczon.

És épen elég volt annyi a tanyabeli népségnek, hogy mosdatlan száját rátátsa az új asszonyra. Megindult a mendemonda és mint a pestis dögleletes lehe, úgy terjedt jobban-jobban, mignem olyik tüzrevaló

banya belopta a metelyt a Márton leibe.

Márton nem hitte, nem akarta hinni, de a léleksorvasztó gyanu olykor álmában se hagyta nyugodni. Ilyenkor aztán felkelt és nagyot huzott banatában a paliókás butykosból. Am az asszonynak egy szót sem szólt, csak szúrós szemmel, keserű mosolylyal mérte végig a bámulatosan szép asszonyt, aki miatt — úgy gondolta nem egyszer — kiriana az egész tanyaudvart, még — uram bocsá! — a tekintetes urat is, ha — valamit megtudna.

De bebizonyosodott most az egyszer, hogy szél nélkül is zörög a haraszt és Márton hűségesen szolgálja Sass Tamás urat.

Ami azt illeti, szolgálhatja is, mert elég kényelmes „hivatala“ van. Csak arra vigyáz, hogy az ősi Sass területen egy nyulfiók se lövődjek vadászó puskával.

A háza is közel az erdőhöz és naponta egyszer néz körül a vadásban; a többi idejét ott töltheti, ahol akarja s alhatik nagyokat.

Hogy Márton jó időt jelentett, az öreg ur előfűyte a három esahost és puskát akasztva vállára, jókedvűen ballagott végig Mártonnal a bogárható szántásokon. A négy-ábu vadászczimborak varakozáson felül hajkorásztak, mert Márton alig győzte czipelni a kövér südöket a cserjés ala, ahol a horgas inoknál fogva sorban felaggatta őket.

ben három tagu bizottságot küldött ki. Ugyancsak három tagu bizottságot a Shäferléle ház ügyének elintézésére. A siketnémákat gyámolító egyesületbe, mint alapító tag lépett 40 koronával. Végül segélyeket szavazott meg az egyes árvák részére.

A jogászok matinéje. Ajogász matinée elé fűzött varakozásokban a közönség nem csalódott. Fenyesen sikerült az s mesze kimogaslott a szokasos iskolai ünnepélyek keretéből. Az újlag szüknek bizonyult termet zsufolásig megtöltötte az illusztris közönség, a mely a város előkeléseiből telt ki; s a kik ott voltak, bizonyára jó emlékekkel távoztak haza. A műsor rendkívül ügyesen és szellemes volt összeállítva. Elsőnek Kubay Margit k. a. szavaltta el. Szávay Gyulának ez alkalomra írt remek prologját. Mindjárt az első strófánál észrevettük, hogy nem csak tehetséges, de gyakorlott szavalóval állunk szemben, ki könnyedén, mondhatni játszva — birkózik meg a költemény legnehezebb részleteivel. Bájos megjelenése, behizelgő hangja, kedves előadása azonnal meghódította a hallgatóságot, mely lelkes tapsal jutalmazta előadásáért. A Magyar testvérek gyönyörű játékanak élvezetétől sehogy sem akart a közönség megválni: háromszor is visszahívta őket. A tapsból bőven kijutott a kis Magyaroknak is, ki méltán vonta magára a hallgatóság bámulatát. Ezután Szávay Zoltán tartott a jogászokról egy jóízű humorral telt, általános derűtséget keltő felolvasást. A Zivuska Irénének száma egyike volt a műsor legsikerültebb pontjainak. Jól esett hallani azt a tisztán esengő, rendkívül intenzív, egészséges, artikulálatlan torokhangot, a melyet bizony színházban is nagyon ritkán hall az ember, hát még a mindennapi életben! A szótagokat is rendkívül tisztán ejti: nem affectal, nem simulál. Hozzá szép, erőteljes hangterjedelemmel rendelkezik. A közönség örömmel hallgatta s háromszor is kitapsolta a podiumra. Megkapó volt a Tóth János művészi gondnoka játéka: ezt is többször megújrazták. Majd Gal Zoltán olvasta fel néhány csinos kis

versét. A Hódy Béla sikerült szavallatát Wolafka Nándor trombita-szólója követte, mely egyszersmind bezárja is volt a matinée nagyszabásu műsorának.

Szele György beköszöntője.

Debreczen, nov. 9.

A debreczeni kálvinista ősi vezérő nagy gyülekezetnek meghívás által választott új lelkipásztora, Szele György elébb bakony-szei pap, tegnap foglalta el boldog emlékezetű: Mitrovics Gyula arvan maradt örökét. A debreczeni ref. lelkeszi kar ez u tagjának beköszöntő egyházi beszédét szokatlan érdeklődés előzte meg, amelynek gyökérszállai mélyen lenyulnak a múltba, amikor rendkívül heves küzdelem folyt Mitrovics Gyula és Szele György körül csoportosult két párt között. Új lelkészünk felépését kitűnő egyházi szónok előzte meg. Azok, akik ezt a hirt terjesztettek felőle, jól eső meglepődéssel hivatkoznak Szele György tegnap elmondott egyházi beszédére.

A nagytemplom szerencsétlen akusztikája a legtöbb organumot, az igen erős organumokat is kemény próbára teszi. De a Szele György kellemes csengésű hangja tisztán, erthetően halatszik a tagas templom legtávolabbi szögében is. Előadása lebilincselő, amit nagyban emel a szónok szép férfias alakja, elegans megjelenése. De beszéde forma és tartalom tekintetében is olyan színvonalon áll, amilyeneket megszokott a debreczeni gyülekezet. Ezuttal az ő papi hivatását körvonalozta benne. Semmi kétségünk, hogy Szele György az igazi jó lelkipásztor minden keilekét hozta magával a nagy Debreczenbe a kicsiny Bakony-szegről.

A beköszöntés ünnepeiről alábbi tudósításunk számol be:

Szele György meghallgatására szorongásig megtelt a nagytemplom. Ott volt az egész lelkeszi kar Kiss Áron püspökkel az élén, a presbiterium csaknem teljes számmal, a városi tisztikar is tömegesen. A 37.

és 235. dicséretet eléneklése után szószékre lépett az új pásztor.

Rövid alkalmi imáját követte úgy tartalmilag, mint szerkezetileg kitűnő prédikációja, amelyet Lukács Apostolok cselekedeteiről írott könyve 20 r. 24. versén épített fel, ahol is a következő szent ígék olvashatók:

„Semmiel nem gondolok, az én életem is nekem nem drága, csak elvégezhessem örömmel az én futasomat, és a szolgálatot, melyet vettem az Úr Jézustól, hogy bizonyosat tegyek az Isten kegyelmének Evangéliumáról.”

Pal apostolnak eme fenséges fogadalmát vallotta magáénak Szele György is, amidőn szülővárosának gyülekezetében lelkipásztori tisztét megkezdte s azon szent cselókat fejtegette: amelyek reá mint Krisztusnak hű szolgálójára várnak hírneves hittudós elődjének székében, abban a fényes multu gyülekezetben, amelynek az idők folyamán annyi nagy nevű lelkipásztor volt.

A mindvégig áhitattal hallgatott magvas és építő hatásu prédikáció végén külön-külön ajánlotta magát lelkészársá, a presbiterium, a városi tanács, a főiskola, a tanítói kar és az ifjuság munkasszeretetébe, a kikkel együtt kívánja viselni a lelkipásztori gond terheit. Utó ima rekesztette be a szép egyházi beszédet, — a gyülekezet pedig a 235 dicséret 4. 5. verseit énekelte.

Istenisztelet után a presbiterium saját tanácskozó termében gyűlt össze, a hová a hívek közül is sokan elmenének. Ott Simonffy Imre kir. tanácsos főgondnok üdvözölte igen melegen az egyháztanács nevében az új papot, aki újra köszönetet mondva megvásárlt, felajánlotta buzgó, hű szolgálatát a presbiteriumnak és a debreczeni egyháznak. Végül Dr. Ferenczy Gyula főiskolai tanár presbiter indítványozta, hogy a nálunk lévő régi szép szokás szerint az egyház megfelelő számu példányokban nyomtatassa ki Szele György beköszöntő prédikációját; de nyomtatassa ki ezzel együtt a másik új lelkészét, a János Zoltánét is, miután annak idejében ennek kinyomatása felől nem tör-

Eközben Sass Tamás került egyet és mig Marton a kopók után beljebb vonult a cserjesbe, hogy-hogy nem, a Mártonék háza elé vetődött. Mintha vonzotta volna öreg szívét az új halványpiros arcz.

Avagy nem úgy van-e sok ember, hogy egy el nem mosodó női arczot látva, megújra odafordul tekintete, bármilyen szemkápárázó látványosságban legyen is része egyébként?

Gondolta Sass Tamás: benéz egy ital vizért.

Alkonyi homály borongott a kis esőszházban és a fehérre meszelt falat csak olykor festette be vérvörös világával a fel-fellobbanó zsarátnok.

A gyermekasszony ott ült a padkán. Jobbjával a paraszat kapargatta össze, mig balkezevel egy parányi, nyöszörgő emberkét ringatott. Nagy, fekete szemében visszatükröződött a tűz vörös fénye és ijedten nézett a belépő vendégre.

Majd sietve hagyta ott a bölcset és babos kötényével helyet törölt az urnak. És ahogy odatette a széket a vendég elé, félénken rebegve koczkáztatta meg a kérdést.

— Vajjon hová maradt megint az én Mártonom?

Azzal visszaült a gyereket ringatni.

Sass Tamás hirtelenében azt sem tudta, mit mondjon és amint a kicsapott láng a tűzhelyről is megvilágította a szép asszony körvonalait szóltan gyönyörrel szemlélte a gyermekét dédelgető fiatal anyát.

Irgyelte azt a tűzhelyet . . . óh, nem Martontól . . . Isten tudja kiől.

Eszébe jutott egy másik szép asszony, egy tüneményszerű alak, aki selyembe öltözött egykoron . . . de nem jutott volna egyszer is eszébe, hogy az ura után tudakozódjék És gyorsan fűzte gondolatait, mignem elérkezett egy hideg sirhoz, amelynek fekete márványköve alatt félszázad óta porlad egy régen szép asszony, aki . . . akinek talán sohasem jutott volna eszébe egyszer is, hogy megkerdezzé akárkitől:

— Vajjon hol jár most az én uram?

. . . És mig visszaképzelte magát abba az édes emlékü korbá, amikor a mostani galambösz fűrtök még feketén árnyalták derűs homlokát, a mikor játszi kalandok után kezdte megismerni az életet, mignem egyik tündérvár a másik után omlott össze, úgy gondolta, hogy lemondana minden kényelemről, a jólétről, táblabirói rangjáról: ha — a kajlafülű és harszású Mártonnal — miért ne tehetne Isten esodát? — cserélhetne.

És olyan nagyon és igazán tudta tisztelni és szeretni e pillanatban azt a vászonruhás kis parasztasszonyt, aki úgy meg tudja osztani anyai szeretetét, hitvesi gyöngédségét, a gyermek és annak apja között . . .

Menni készült, de a boldog fészek látása lenyűgözte. Zsibbadtnak érzé tagjait és önfeledten, némán bámult hol a pislákoló tűzbe, hol a szép asszony rózsás arczába.

Merengéséből a Márton recsegő hangja riasztotta fel, aki bizonytalan léptekkel, félreccapott kalappal támolygott be és őt észre sem véve a sötétben, durván kiáltott az asszonyra: No, mit melengedsz ott magad? Hadd ott azt a kölyköt, oszt haladj a nyiresbe és hordd haza az ur nyulat . . . ott egye meg a fe . . .

A gyenge asszony ijedten tette apró tenyerét a palinkától gőzölgő szájra és hirtelen mécsel gyújtott.

Márton, hogy meglátta az asztal végén könyöklő vendéget, torkán akadt a szó és szintén hülyén bámult a földre.

Az öreg Sass Tamás pedig büszkén felemelkedett a helyéről és odalépvé a mellette eltörpülő paraszthoz, vállonragadta és ablakharsongató hangon bömbölte a fülébe:

— Beesüld meg azt a jó asszonyt, te gazember, mert összetöröm hitvány csontjaidat . . . te . . . te . . . rut . . . állat!

Aztán, hogy látta, miképp az asszony remegve kiment, alaposan pofonvágtá Márton gazdát és szó nélkül kilépett a szürke alkonnyatba . . . És Márton, ahogy a szédülésből kissé magához tért, rögvést kijózanodott. Megvilágosodott elméje és dehogyan voltak öldöklési hajlamai.

Hogy az urat nem érte utól, kogy kezét csokoljon neki, az udvaron vaczogó asszonyhoz szaladt és térdre borulva előtte, átfogta annak lábait, de nem tudott szólni, csak becsületes szeméből pottyantak a bűnbánás, az engesztelés tiszta könnyei.

tent intézkedés. A presbitérium általános helyesléssel fogadta az indítványt, s így mindkét beköszöntő egyházi beszédet 1000 példányban kifogják nyomtatni.

Délben egy órákor harmadfél száz terítékű banketten ünnepelte új lelki pásztorát a debreczeni református polgárság, sőt ez öröm ünnepen többen részt vettek más valóságok is, köztük dr. Wolafka Nándor makarai választott püspök plébanos is. A bankett a Bika dísztermében zajlott le. A fehér asztalok mellett a törzsökös polgári elem képviselőivel egyenesen közéletünk — tekintélyesebb alakjait láttuk. Nevszerint a következőket: Kiss Aron, Bernath Elemér, Széll Farkas, dr. Wolafka Nándor, Kiss Albert, Könyves Toth Kálmán, Diesöfi József, Janosi Zoltán, Simonffy Imre, Szücs Miklós, Vecsey Imre, Rásó Gyula, Márton Imre, dr. Kóla János, Márk Endre, Aezel Géza, Szalay József, Ujhelyi Andras, Szabó Kálmán, kamarai elnök, Oláh Károly, Roncsik Lajos, Csanak József, Sesztina Jenő, Veszprémy Zoltán, Fráter Barna, Géresi Kálmán, Kernhofer József, dr. Erdős József, Csiky Lajos, dr. Heffe Károly, Sass Béla, dr. Kereszi Zoltán, Erős Lajos, Sinka Sándor, Orosz István, dr. Ferenczy Gyula, Boeczán Elemér, dr. Nagy Sándor, Juhasz Ignác, dr. Kocsar Gábor, dr. Körösy Kálmán, Kozma László, dr. Sarvay Gyula, Czeglédy Mihály, Szentesy János, Zöld János, Jobbágy János, Jóna Daniel, Moricz Ferencz, Horvát János, dr. Dóczy Emil, dr. Arvai Géza, dr. Bacso Dezső, dr. Király Péter, Bisotka Gábor. Polgári Bálint, Liptay József, Szoyka Gyula, Fazekas Sándor, Eisemann Oszkár, dr. Szücs Géza, dr. Kardos Samu, dr. Revi Nándor, dr. Freund Jenő, Dr. Varga Lajos stb.

A negyedik fogásnál indultak meg a felköszöntők. Agg püspökünk Kiss Aron emelt poharat előző új tisztársáért Szele Györgyért, az egymás között való testvéri szeretet szükségét hangsúlyozva. Simonffy Imre, választói, a nagy közönség nevében üdvözli ugyancsak Szele Györgyöt és családját. Vecsey Imre a városi tanács részéről telkes szép felköszöntőben élteti az ünnepeltet, aki maris meggyőződött minket arról, hogy méltó lesz elődeihez, tisztársaihoz, a debreczeni gyülekezethez és hívei rajongó szeretetéhez. Legyen is a békesség, szeretet és egyetértés apostola közöttünk.

Szele György állott most fel a debreczeni különböző egyházak tagjaira, — és vezetőire üritette poharát. Dr. Wolafka Nándor ragadta meg most a szót és szívből való örömet fejezte ki a telett, hogy a debreczeni ref. egyház tagjai olyan derék papot találtak, amelyet kerestek. Ha a kötelesség teljesítés terén buzgólkodni látja: ő lesz az első, aki üdvözölni fogja. Most is nem csak a maga, hanem összes hívei nevében köszönti és kiáltja feléje: Áldott legyen, aki az Úr nevében jött! — Koezcintás után homlokot csókolta kalvinista paptársát. Majd Csiky Lajos a főiskola nevében éltette Szele Györgyöt. Végül Janosi Zoltán a maga ékes szólásával és nyílt egyenes őszinteségével köszöntötte fel, az ünnepélyen megjelenteket.

Ez ünnepeltetés ellen Szele György szerénysége — úgymond — váltig tiltakozott; pedig ebben az ünneplésben a lelkesi hivatal megbecsülése nyilatkozik meg. Janosi is az egymás között való békességnek és szeretetnek híve; — de csak annak a békességnek, mely a maga házának falát nem a másik ember hajlékának köveiből akarja megépíteni.

Az étlap és kiszolgálás dicsérei Németh Andrásék konyháját. A banketten a Magyarfiúk húztak szép magyar nótákat.

Puky Gyula főispán nyugalomba vonul.

november 9.

A Tisza kormány életbeléptetésével bekövetkezett korrupció szelének első lehellete Hajdúvármegyét és közeléből Debreczent érte. A mai naptól kezdve bizonytalan ideig ugyanis Debreczennek és Hajdúvármegyének nincs többé főispánja s Puky Gyula volt főispánunk ma délelőtt hivatalosan is elbucszott Hajdúvármegye közigazgatási bizottságától.

Másfél évig tartott szabadabb, hazafias szellemtől áthatott korszak temetkezik el Debreczenben és Hajdúvármegyében a Puky Gyula visszavonulásával. Egy tisztultabb aera alkonyát jelenti a mai nap, a mely háttárvé annak a visszatért korrupciós rendszernek a mely a jogfeladás jegyében kelt új erőre s melynek legelső áldozata az államkormányzatban Puky Gyula, a kinek hazafiasabb törekvése, felsőbb befolyásokat nem ismerő becsületes munkálkodása nagyon sokáig lesz emlékezetes Debreczen és Hajdúvármegye történetében.

Mi városunk független érzelmű polgártársai nevében is meghajtjuk a távozó főispán előtt az elismerés lobogóját, a melylyel szemben Puky Gyula, ha politikai szempontokból harcolt is, mindenkor tisztességes fegyverekkel küzdött armányt, ravaszságot, fondorlatokat nem ismerve, de a mely lobogóval szemben soha sem küzdött, ha társadalmi kérdésekről, a város jól felfogott ügyeiről volt szó.

Híven betartotta azt a fogadását, hogy városi ügyekben nem fog politikai pártokat ismerni s a közgyűlési teremben mindenkor nem országos politikai tekintetek, hanem a város jogos érdekeinek diadalra juttatása vezette Puky Gyulát minden tekintetben, bizony nem egy esetben a politikai korrupció rovására.

Puky Gyula, a mint Tisza István kormányelnöksége publikálva lett, beadta lemondását s Tisza István tegnapelőtt el is fogadta azt.

Szombaton jött haza Debreczenbe s attól kezdve hivatalos működését már nem is folytatja sőt ma délelőtt átadta az ügyek ideiglenes vezetését Rásó Gyula alispánnak, aki már a mai közigazgatási bizottságon elnökölt is.

(A volt főispán bucsuja.)

Puky Gyula volt főispán ma délelőtt azzal lepte meg a megyei közigazgatási bizottságot, hogy hivatalosan elbucszott tőlük és a főispáni széküktől.

Mielőtt a napirendre rátértek volna, ugyanis bejelentette, hogy lemondását Tisza István miniszterelnök elfogadta. Rövid, de nagyon megleghangu beszédben elbucszott

a bizottságtól, kijelentve, hogy nehezebbé esik ugyan a válás azokkal akikkel legjobb igyekezete szerint akart együtt munkálkodni, de minden kormányváltásnak megvannak a változásai. Érti, hogy hosszú közhivatalnok pályája után megérett a nyugalomra, kéri, hogy tartsák meg szíves emlékkükben a bizottsági tagok. Nyugodt lelkiismerettel vonul vissza a közügyektől miután programjához mindenkor hű maradt.

Rásó Gyula mondott ezután nagyon szép beszédet Puky Gyulához, hivatkozva arra a szabad hazafias szellemre, a mely a volt főispán működését jelezte, méltatva érdemeit Hajdúvármegye érdekében kifejtett munkálkodásáért.

Ezután a bizottsági tagoktól külön-külön is kézfogással pár, szíves szóval elbucszott s visszavonult.

(Az új főispán jelölt.)

Puky Gyulát eddigi megállapodások szerint újévig Rásó Gyula alispán fogja helyettesíteni. Addig ha csak közbe nem jön valami, a főispáni széket nem tölti be.

Eddig számba vehető jelölt Szunyogh Szabolcs biharmegyei földbirtokos, volt országos képviselő, a Tisza család bizalmas, hű embere, aki a Tisza aera alatt jelentős szerepet játszott.

Tisza István mindenesetre alkalmas embert találna benne korrupciójai keresztülvitelére.

Ezenkívül több számba áll jöhető név van még forgalomban.

De a főispán jelölésről komolyabb formában szó sem lehet, miután Debreczenben és Hajdúvármegyében holmi Tiszahuszár nem képviselheti a legfőbb kormányhatalmat.

NAPI HIREK.

Hajdúvármegye közigazgatása.

nov. 9.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt Rásó Gyula elnökielte alatt ülést tartott, melyen Puky Gyula főispán bucsuján kívül, — melyről lapunk más helyen számolunk be, az egyes szakreferensek terjesztették elő Hajdúvármegye múlt havi közigazgatási életére vonatkozó jelentéseiket.

(Alispáni jelentés.)

Az alispáni jelentés szerint a közbiztonsági viszonyok a megye területén jók voltak, figyelemreméltóan nem zavartattak meg.

Allatfertőző betegségek közül a veszettég is. H. Szovaton szorványosan, a sertésvesz ugyanilyen mérvben H.-Böszörményben, M.-Péresen és Kaba községében, lépett fel. Tisza-Csegén a rühkór, Hajdúszovaton a száj és körömfájás megszűnt.

(A megye egészségügye.)

A t. főorvos jelentése szerint a közegészségügyi állapotok a megyében kedvezőtlenek voltak, jöllehet maga a születések száma, de feltűnően nagy a halálozások is.

A roncsolótöröklob kiterjedésében növekedett, 7 községben fordult elő összesen 30 gyereket lepelt meg, akik közül 8 elhalt.

A vörheny szintén 7 községben fordult elő összesen 112 esetben 17 halálozással.

Kanyaró 5 községben 85 esetben fordult elő egy halálozással.

Hasi hasagymáz 10 községben 136 egyénen észlelhető 7 halálesettel.

(Élet és halál.)

A megyei területen a múlt hónapban

569 egyén született 23 halvaszületéssel. Elhalt 411 ember a szaporulat tehát 135.

(Az adózó vármegye.)

A pénzügyigazgató jelentése szerint az adók nagyon gyéren folytak be, az ex-lex állapot hatása alatt.

Egyenesen befizettek a megye területén 31394 koronát, kármentességi díjban 590 kor. bélyegjövédékben 33124 kor. t, jogilletékben 20200 koronát, díjjövédékben 291 koronát, dohányjövédékben 13750 koronát, fogyasztási italadóban 21661 koronát.

Fizetési halasztás 2 esetben engedélyezett.

Kovács Gyula beszámolója.

Kovács Gyula orsz. gyűl. képviselő, e hó folyamán fogja megtartani beszámolóját Szoboszlón és a kerület többi részeiben.

Új iskola a Halápon.

A külsőségen egymásután létesülnek az új iskolák. A város eddig is több iskolát létesített és most legújabbán a Halápon az ottani gazdák áldozatkészségéből létesült egy új iskola. Egyik gazda tantermet és tanítói lakot engedett át az iskola céljaira és saját költségükön tanítót is szerződtettek. Az új iskolának ezideig 36 növendéke van.

A tanács köszönete egy gazdálkodónak.

Az óhat-Kócson nemrég nyílt meg egy elemiskola. Az iskolát a város építette és szerelte fel. Az Óhat-Kócs bérloje Gara Alajos az iskolát saját költségén tanszerekkel látta el. A tanács megbízásából Oláh Károly tanácsnok megleghangu köszönő levelet intézett a nemesszívű adományozóhoz az iskolának ajándékozott tanszerekért.

Hajléktalanok menhelye.

Mar régebben egy bizottságot alakított Kovács József polgármester avégből, hogy a hajléktalanok menhelyének végleges és állandó kijelöléséről gondoskodjék. A bizottság még nem talált erre a célra megfelelő helyet és addig is, míg ez a bizottság kijelöli a helyet, a tanács felhívta a rendőrfőkapitányságot, jelöljön ki erre a célra megfelelő helyet, hogy még az idei télen, ha ideglenesen is, gondoskodjék a hajléktalanok menhelyének létesítéséről.

Lemondott lelkész.

Keck Endre b.-ujvárosi német lelkész állásáról Zsigmond Sándor espereshez írott soraiban lemondott. Lemondását az ottani egyháztanács tegnap tárgyalta dr. Baltazar szoboszlói lelkész elnöklete alatt. Tehát nem sikerült a németesítés!

A gazdasági egyesület közgyűlése.

A gazdasági-egyesület tegnap délelőtt Rickl Geza elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott a városhaza kistanácstermében. A közgyűlés egy Debreczenben létesítendő gyümölcsfa-iskola ügyével foglalkozott, a melyhez a város a peresi úton hajlandó harminczkét köblös földet átengedni. Felesleges a gyümölcsfa-iskola ügyének — méltatására kiterjeszkednünk, hiszen ez általánosan tudott szükséglet képez Debreczenben. Tudatában volt ennek a gazdasági egyesület közgyűlése is, a mely lelkesedéssel járult a tervhez s a megoldás részleteinek kidolgozásával az elnökséget bizta meg. Élénk eszmecseret provokált a legelőbér ügye is. A bizottsági tagok egy része abban, hogy legelő-adó helyett most legelőbér czimén szedik az illetéket, jogfeladást lát. Mert a mikor a legelőbér jogulságát elismeri, ugyanakkor elismeri azt

is, hogy a tulajdonjogi részcsedéshez köze nincs. Mar pedig a polgárság ehhez a hortobágyi kérdéssel kapcsolatban jogot formál. Csak természetesen, hogy ezzel az eszmecserevel kapcsolatosan a hortobágyi ügy is sorra került s kifejezést nyert az az óhajtas, hogy a jogviszny tisztázása érdekében mielőbb kívánják be dr. Bakonyi Samu munkalátát, a kit a kérdés tanulmányozása és a helyzet tisztázását célzó anyaggyűjtésre kiküldötték.

A „Zóna” asztaltársaság vagyona.

Néhány év előtt jótékonykezű „Zóna” asztaltársaság alakult Debreczenben. Az asztaltársaság évenként 200 szegény gyermeket láttak el meleg ruhával. Két év előtt azonban a társaság feloszlott és kebeléből Kernhoffer József, dr. Löfkovits Márton és dr. Balkányi Ede tagokból álló bizottságot küldött ki avégből, hogy a társaság meglévő vagyonát valamely általuk meghatározott jótékony célra fordítsa. A három tagu bizottság az asztaltársaság vagyonát, 537 korona 35 fillért a debreczeni siketnémák iskolájának adományozta. A vallásügyi miniszter is értesült az adományról és e hó 2 aról keltezve a következő köszönőlevelet intézte Kernhoffer Józsefhez, a „Zóna” asztaltársaság” volt elnökéhez:

Örömmel értesültem, hogy a „Zóna” asztaltársaság” feloszlása után Nagyságod a többi tag hozzájárulásával, a 537 korona 35 fillért vagyonát, a siketnémák debreczeni iskolája céljaira határozta adományozni.

Fogadja és tolmacsolja az érdekelteknek, Nagyságod ezen hazafias és emberbaráti cselekedetükért őszinteköszönetemet.

Budapest, 1903. évi nov. 2.

Hazafiai üdvözléssel:

o A miniszter helyett:

Zsilinszky,
államtitkár.

Állat járványok a megyében.

Az elmúlt héten a vármegye kerületi hivatalos kimutatás szerint a következő állati járványok fordultak elő és pedig a következő zár alá helyezett területeken veszettség: Hajduszoboszlói j. Hajduszovát 1 udvar. Takonykór és bőrféreg: hajduszoboszlói j. Hajduszovát 1 udvar. Ragados száj- és körömfajás: hajduböszörményi j. Alsójózsa 1 puszta Felsőjózsa 1 puszta Hajduszoboszló v. ló. Rühkór: központi j. Tiszacséze 3 u. ló. Sertészvész: hajduszoboszlói j. Kaba 1 u. központi j. Mikipéres 1 u., Hajduböszörmény v. 1 sz.

Családi ünnepély.

Ritka szép családi örömben volt része Király Ferencz polgártársunk és Csobán János polgártársunk nagyszámu rokonságának, ismerőseinek és tisztelőinek: Ifj. Király Ferencz és Király János két egytestvér együtt tartották meg lakodalmokat, feleségül vévén Csobán János polgártársunk két leányát. — A lakodalmi ünnepélyen a rokonok, ismerősök és jóbarátok nagyszámmal jelentek meg. Vacsora felett Zong János, Jánosi Zoltán, dr. Király Péter, Végh Gyula mondtak hangulatos pohárköszöntőket az új parokra. A lakodalmi táncmulatság a legjobb kedvvel kivágyos virradtig tartott.

Szociálisták gyűlése.

A szociálisták tegnap délután népgyűlést tartottak. Az első szónok Nánassy Lajos, kikelt a kormány ellen, mely hajszát indított a Népszava ellen. Gál János a klérikalizmust ostromozta. A gyűlés rendezésétől eltekintve.

Vakmerő betörés.

H.Szoboszlón Özv. Császi Jánosné akasába ismeretlen tettes keddről szerdára virradó éjjel behatolt, a magánosan alvó öreg nő kezét összekötözte, majd a tehetetlenül fekvő nőt párnákkal berakta s komátja fiókjából 9 korona készpénz s egy rossz pénztárczát elrabolt. A könyveiben levő 490 korona készpénzt azonban nem találta meg. A másik épületben lakó családtagokra az ajtókat bekötözte a vakmerő tolvaj. A csendőrség erélyesen nyomozza a tettest.

Megszökött menyecske.

Vaczi Lajosné, Szabo Klara szohoszlói menyecske csak a napokban volt az erküvője Vaczi Lajossal. A fiatal menyecske az esküvő után való nap felvette azt az összeget, a melyre férjhez menése esetére biztosítva volt s azzal szépen faképnél hagyta a szerelmes férjet. Természetesen a pénzt is magával czipelte.

Igyunk

Avasujfalusi Oroszian természetes égvényes savanyu gyógyvizet, üvegenként 12 fill. Kapható kizárólag a Schwarz-feele dohanytöszdeben. Piacz u. 29.

Löschner udvari

tanácsos a Mattoni-feele Giesshüblit különösen ajánlja: ideges egyéneknek, gyermekeknek, labbdobozóknak, terhes nőknél mint oly szert, mely a hányást csillapítja és egyuttal az utóbbiaknál az alhasi szervek működését elősegíti. Ajánlja továbbá egyáltalában mindazon betegségekben, melyek lenyege tulságos savképződésen alapul és kiemeli, hogy éveken keresztül folytatott kísérletek alapján megállapítottnak tekinti, miszerint az említett viszonyok közt nincs jelesebb gyógyszer, mint a Mattoni-feele Geisshübler.

T á v i r a t o k.

A képviselőház ülése.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, nov. 9.

Zajos kis ülése volt ma a képviselőháznak, melyből az látszik, hogy Tisza Isvának egyáltalán nem lesz könnyű helyzete abban a disztelen szerepben, a melyre vállalkozott.

Napirend előtt ugyan Molnár Jenő kijelentette, hogy a multkori közbeszólását, a mikor holmi tisztességtelen börzei manipulációkról emlékezett meg, nem Tiszára értette.

Tisza megnyugvással veszi a kijelentést tudomásul s az ügyet befeljezettnek tartja.

Vlád Aurél személyes kérdésben szólal fel. Előadja, hogy a multkor Pap Zoltán azt kiáltotta neki, hogy vigyázzon mert megint megverhetik. Nem tételezi fel, hogy a magyar parlament ennyire lesüljedjen.

Hock János közbekiált: **Meg nem verhetik, de kidobni kidobhatják.** (Nagy derűtség.)

Holló Lajos Tiszai István programját bírálja a baloldal folytonos zugása közt. **Arulás, kiáltják, ez hazarülés. Holló kijelenti, hogy nem hisz Tisza politikai őszinteségében s bejelenti a harc továbbfolytatását.**

SZINHÁZ.

Műsor:

Hétfő: A bérlet Drótosztót;
Kedd: B bérlet Herbelin papa!
Szerda: C bérlet Ugyanez.
Csütörtök: A bérlet. Ugyanez.
Péntek: B bérlet. Bob hercege.
Szombat: C bérlet. Otthellő.

Herbelin papa.

Tegnap este a lipótvárosi, vígszínházi izlés dominálta a hangulatot a színházban Riche és Bernéde kacagató bohózatának bemutató előadása alatt. A darab se nem jobb, se nem rosszabb a vígszínházban fölös számmal színrekerülő francia bohózatoknál. Kacagató helyzetkomikumtól duzzad, az egész bohózat, de különösen pompás e tekintetben a második felvonás, ahol Herbelin papa (Krémér) veje lesz a saját fiának, aki viszont apósa lesz az apjának. Szellemes, de tulságosan kaviár ízű elezésekben is gazdag a darab, mely állandóan derültsebben tartja a nézőtért s mely bizonyár a kedvelt műsordarabja lesz a szezonnak.

Az előadás is a jobbak közé tartozott, bár azt a folyamatos gördülékenységet, melyet az e fajta bohóságok megkívánnak, tegnap nem egészen tapasztaltuk s helyyeiközül zökkenések voltak észlelhetők, egyik-másik szereplőnek talán pillanatnyi késése, a párbeszedeknél való tetovázása miatt, a melyek azonban a bohózat további előadásainál bizonyára nem fognak előfordulni. E mellett például az első felvonásbutor és diszletrendezése mintaszerűségével s pazar voltával díszére válhatna bármelyik magyar színpadnak.

Az előadás sikerének oroszánrésze a Krémér Jenő kezességére volt bízva, aki derekasan felelt meg feladatának s gazdag humorat érvényre juttatta minden jelenetében. A zajos sikerben méltán osztozkodtak vele Hahnel Aranka és Ivanyi Antal; utóbbi irigylésre méltóan fiatalos temperamentumával szerzett magának újabb híveket. Pataki Béla beteg kartársa Faragó Ódon helyett játszott egy nem egészen színészi egyéniségéhez való szerepben, de igen jól, míg Sebestyén egy epizód szerepben volt maszkban, játékban pompás s jó keretet alkottak Csige Ilonka, K. Hegyi Lili, Szilágyi Aladár és Arday Ida.

Sz. Z.

A színházi előadások kezdete. A debreczeni színházban eddig igen helyesen felnyoloz órákor kezdődtek az előadások. A városi tanács azonban úgy határozott, hogy a jövőben, illetve holnaptól kezdve 7 órákor kezdődjenek az előadások. E határozatát rövid uton közölte is a színigazgatóval a ki a határozat végrehajtása elől már most ki sem térhet. Hat erre a statáriális intézkedésre — semmi szükség sem volt. — A 7 óras kezdet nem felel meg az általános óhajásoknak s egyenesen a közönség tulnyomó részének rovására megy. Meg is fogják felelbeznai a közgyűléshez, mely bizonyára leszavazza a 7 óras kezdetet s akkor már megint a 1/2 8 óras kezdetet kell visszaállítani. Addig legelább is várható volna a tanács, mert ezzel csak zavarok támadnak a folytonos változásokkal.

Vegyes hírek.

Megbolondult a kártyavetéstől. Baján történt a következő tragikus eset: Weidinger Benő kereskedőnek vagy egy Juliska nevű csinos szobaleánya. Ez a kicsi szobaleány arra volt kíváncsi néhány héttel ezelőtt, hogy sokáig él e? tehát kártyát vetetett magának egy cigányasszonnnyal. A cigányasszony először kirakta a kártyát s elkezdett gajdolni:

Dela, dela dsasztyár men,
Trada tu dsungiben,
Peanda naha laszesipen,
The miszcha mudaren.

Mikor ezzel kész lett, végig nézett a kirakott kártyákon. Egyszerre csak felsikoltott:

— Jézus. Maria. József! A törökkirály!
— Jaj, ne remitgessen! Mint a jelent a tökkirály?

— A tökkirály magában semmit, ha nem mellette van a zöjdkirály is s ez azt jelenti, hogy vagy te bucsuzol el az eszedtől, vagy az bucsuzik el tőled . . .

— Csak nem bolondultam meg, hogy bolonduljak.

— No majd meglátod!

A leány eleinte ügyet sem vetett dologra, de később annyit foglalkozott vele, hogy már maga is azt hitte, hogy megbolondult. Ugyannyira, hogy a napokban öngyilkossági kísérletet is követett el. Gyufaföldatot ivott. A szegény leány most megfigyelés alatt van a bajai kórházban, miután az esze valóságban elbucsuzott.

Öngyilkos honvédhadnagy. A szatmári 12. honvédgyalogezred tisztikarának egyik kedvelt fiatal tagja: Iklódy István honvédhadnagy öngyilkosságot követett el Nagyszőlősen. Iklódy a mult szombaton szabadságot kért, hogy Nagyszőlősen lakó rokonait meglátogathassa. Vasárnap a delutani gyorsvonattal utazott el Nagyszőlőse, a hol a legvidámabb társalgott mindenkiel. Kedden reggel kiment a nagyszőlősi temetőbe, a hol az edesanyja alussza örök almát. A sir előtt revolvért rántott elő és szíven lötte magát. A dördülésre a temetőőr figyelmeztetésre lett s a lövés irányába futott. A siron ott találta Iklódy Istvánt élettelenül. Az öngyilkosságról értesítették a szatmári honvédgyalogezred tisztikarát, a mely megdöbbenéssel vette tudomásul a hirt. Az öngyilkosság okáról többféle verzió kering. Beszélük, hogy Iklódy szerelmi csalódás miatt keresett a halálban vigasztalást, más hír szerint egy leányért parhajt vitott és ellenfelének súlyos megsebesülése volt rá oly hatással, hogy, hogy öngyilkosságra gondolt. Az öngyilkos honvédhadnagyot tegnap delután temették el. A temetésére Szatmárról csaknem az egész tisztikar és a honvédeknek utazott Nagyszőlőse, a hol utolsó kívánsága szerint az edesanyja mellett helyezték örök nyugalomra.

Az életmentő ruhatár.

(Meghíusult öngyilkosság.)

(Saját tudósítónktól.) A francia bohózat írók nagymesterei Feydeau, Bisson, Valabreque, Wolf egy-egy új darabjuk meg-

írásakor e jelszavakkal ülnek le íróasztalukhoz:

— Olyat teremték a mi még nem volt!

Ezután gondolkoznak egyet és olyan alakokat szerepeltetnek, akiknek létezéséhez a színházi közönségnek kétélye fér. El se hisszük, hogy olyan figurák, a melyek a színpad fostett világában sűrögnek forognak, jönnek mennek, létezzenek. Pedig a színház az élet. A darabok szereplőin kevés az a máz, a melyet a szerző ken reájuk, mert nagyon gyakran az életben külön emberekkel találkozunk, mint a színpadon és pedig olyan emberekkel, akiknek cselekvése oh beh sokszor egy kész tragédia, vagy egy kacagató bohózat.

Tegnap például Szatmáron is olyan dolog történt, a mely egy ötletes írónak kész bohózatit tárgyal szolgálat. Hőse egy csinos fiatalember, a ki nyomorában megakart ugyan válni az életétől, de egyszersmind élni akart.

Gros Béla az illető. Intelligens uri családból származó fiatalember, a kinek magasfoku iskolai végzettsége is van.

Gros néhány het előtt Szatmárra jött állást keresni, de nem kapott. Ami pénze volt, azt lassankint felemészttette s három nap óta ő is azon a ponton állott, mint Hamlet, s a felett töprengett:

— Lenni vagy nem lenni ez itt a kérdés!

Az örvény széleire jutott s hosszas töprengéséből az öngyilkosság sötét terve bontakozott ki győzedelmesen. Megválnak az élettől — mondotta — s tervemet még ma végrehajtom.

És most jön az a mi az egész dolgot bohózatiasá teszi. Grosnak lakásán volt még egy néhány ruhadarabja és egy 6 lövetű forgó pisztolya. Az öngyilkos jelölt tegnap delután magára vette ruhait; számszerint 3 nadrágot és három kabátot, erre pedig begombolta a téli kabátját és busan ballagott ki a Kossuth-kertbe.

Egy félreeső helyen megállt. Körülnézett. Senki se volt a kertben, hiszen a természet is végperceit éli . . .

Gros ekkor kivette a zsebéből a revolvért, szívének szegezte és megrántotta a kakast. A fegyver hatalmasat durrant, a golyó pedig belefuródott — Gros kabátjaiba.

A kabát szövetek egy brüni czég kiváló gyártmányai voltak s ennek köszönhető, hogy az ostoba ólom ott maradt a szövet rostok között, alig-alig érintve Gros testét.

Az öngyilkos ezután már felhagyott sötét gondolatával. Nézte egy ideig a revolverben maradt öt golyót, de nem nyult többé hozzájuk. Ezután a városházára tartott. Kiss József rendőrtiszt szobája ajtaján bekandikált s jó estét kívánt.

— Mivel szolgálhatok — kérdi Kiss.

— Meglöttem magamat szóló némi zavarral — Gros.

— Csak nem tett ilyet?

— De igaz kérem, itt a lyuk, a hol a golyó befuródott.

Kiss József eleinte azt hitte, hogy a csinos arcú fiatal embernek nincs rendben a szénája, azért csengetett egyet s a következő perczen már két rendőr állott az öngyilkos előtt. A rendőrök első sorban a revolvért vették el tőle, majd levetkőztették

HRABÉCZY ANTAL

fehérenemü, gőzmosó és vasaló intézete

MEGNYILT Széchenyi-utca 42-ik sz. a.

s a golyót tényleg ott találták a harmadik kabátban.

Kiss József jegyzőkönyvet vett fel az esetről. Gros előadta, hogy nyomorában akart öngyilkossá lenni, de különösen azért, mivel gazdag rokonai nem akarnak tudni róla. Gros máramarosszigeti illetőségű, szülei is ott laknak s ezért a rendőrség még tegnap este kötött marsrutával Máramarosszigetre utaztatta.

Előbb a rendőrség természetesen becsületszavát vette, hogy nem gondol az öngyilkosságra.

— Soha, soha — jegyezte meg — csak haza jussak.

A főhadnagy ur szerelme.

Csabitással vádolt katonatiszt. — A becsatolt szállodai számlák. — Potyavacsorák. — Párbajra hívott öreg ur.

(Saját tudósítónktól.) A nyár folyamán sokat suttogtak Szegeden arról a pikáns, de egyszermind szerfölött szomorú históriáról, mely szól egy bájos, barna szegedi uri leányról, az ősz édes apjáról, meg egy utászfőhadnagyról. Sok mende-monda kelt szárnyra a leánykáról a főhadnagy nevével kapcsolatosan.

Ma azután teljesen tisztázódott a misztikum sűrű homályba burkolt ügy. A szerelmi história ugyanis nyilvánosságra került; nem diszkret családi ügy többé, amennyiben a szegedi büntető jarasbiróság nyilvánosan tárgyalta.

Az érdekes bűnügynek a következő valóban szomorú előzményei vannak: Adva van egy magas, szőke katonatiszt, aki a szegedi 14. utas-zászlóaljnal szolgál főhadnagyi rangban.

A katonatiszt másfél év előtt megismerkedett egy bájos barna gyermekleánnyal, akinek öreg, galambosz papája egyik szegedi állami intézetnél penztárnoki tisztséget visel. Kevéssel az ismerkedés után a tiszt gyakran tett látogatást az uri familiánál és a mult év elején jeggyűrűt cserélt a kisasszonnyal. Teljes egy esztendőig voltak menyasszony és vőlegény. Ez idő alatt a főhadnagy csaknem minden este a családnál vacsorázott és idejének legnagyobb részét náluk töltötte.

A nyáron sokan látták a fiatal párt a Tisza partján sétálni, amint a leánya, bol dogan simult vőlegénye oldalához.

Időközben áthelyezték a tisztet Temesvárra, ám ez nem gátolta meg őt abban, hogy hetenkint át ne randuljon a kis menyasszonyat meglátogatni. Ez azonban csak az első hónapokban történt. A vőlegény azután egyre ritkábban mutatta magát s utobb már levelet is csak nagynéha írt.

Az öreg ur fogta tehát magát és levelet küldött a főhadnagynak s megkerdezte, hogy mi a szandeka tulajdonképpen. — A

menyasszony is írta, hogy fájdalommal nélkülözi a tiszt látogatásait. Erre a vőlegény azt felelte, hogy ez évi február 22-én a családdhoz utazik és itt tölti öt napot. Ám néhány nap múlva mást gondolt. Tudatta, hogy a jelzett időben nem jelenhetik meg, mert Budapestre kell utaznia egy barátjához. Kérte a leányt, hogy legyen könn a „Szeged” állomásnál, majd átutazás közben beszélhetnek. A menyasszony az édes apjával együtt tényleg ki is ment az indóházhoz és találkoztak a főhadnaggyal. Ott a leány újra kérte vőlegényét, hogy ne utazzék föl a fővárosba, hanem töltsék náluk a farsangot. De hiábavaló volt minden rábeszélés. A tiszt kijelentette, hogy Budapestre kell mennie, mert kauzciója nincs s ha meg akar nőszülni, ki kell lépnie a hadsereg kötelékéből és állást kell szereznie.

Ezzel elutazott. Amint visszatért Temesvárra, a menyasszonytól levelet kapott, amelyben fölmenti ígérete alól, ha a tiszt is úgy akarja. A főhadnagy válaszában kijelentette, hogy ő nem ellenzi a szakítást. Így aztán ez évi február havában tényleg beállott a teljes szakadás. A leány ekkor sértő tartalmu levelet írt vőlegényéről. Ezt a levelet azonban a tiszt legmeghittebb barátjához, a 46. gyalogezred egyik főhadnagya-hoz küldte.

A sértő levél tartalma természetesen tudomására jutott az utászfőhadnagynak, aki e miatt provokálta egykori menyasszonyának ősz apját, mint aki felelős leánya cselekedeteiért. Az öreg ur azonban kijelentette, hogy nem hajlandó elégtételt adni. Egyben levelet írt a főhadnagynak, akit azzal vádolt meg, hogy a leányt csábította, hitegette és hirbe hozta. Ezt a levelet még egy másik főhadnagynak is elküldötte, azonfölül fölküldte a közös hadügyi minisztériumba és a zászlóalj parancsnokságának. Nyomban megindult a becsületbeli eljárás az ex-vőlegény ellen. A vizsgálatot azonban fölfüggesztették és utasították a katonatisztet, hogy fogja rágalmozási porbe az öreg urat. A főhadnagy, akit időközben ismét Szegedre helyeztek, rágalmozás címén följelentést tett a szegedi büntető jarasbiróságnál.

Tegnapelőtt délután volt ez ügyben a tárgyalás, amelyen a vádolt aggyastyan előadta a fönt leirt dolgokat. Azonfölül becsatolt egész csomó szállodai számlát, amelyeket ő fizetett ki a hadnagyerért, amikor az Temesvárról hozzájuk jött látogatába.

Megjelent még egy utászhadnagy és egy negyvenhatos főhadnagy, akik azt bizonyították, hogy a leány kezdeményezte a szakítást.

Késő estig tartott a tárgyalás. Ítéletet nem hozott a bíróság, hanem e hó 9 re halasztotta a tárgyalás folytatását. Az ekkor meghozandó ítélettől függ az, hogy a főhadnagy fölöttes hatósága folytatja-e a felbeszakított becsületügyi eljárást.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

≡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek. ≡

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszer-tára és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Budapesti árutózsde.

A „Debreczen” távirati tudósítása.

Nov. 9.

Készáru : tartott.

Buza áprilisra	7.77—7.78
Rozs	6.66—6.68
Zab	5.49—5.50
Tengeri májusra	5.29—5.31

SZINLAP.

Ma hétfőn „A” bérlet

Drótostót.

operett 3 felv.

Holnap kedden „B” bérlet.

Herbelin papa.

Bobózat.

A világhírűvé vált gyémánt

fekete Bramer posztó kizárólag Boros Testvérek nőidivat áruházában kaphatók. Dívatos újdonságok megérkeztek. Olesó árak. (2)

Uj tűzifa raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a **gyermekmenház mellett, a lóvasut telepén**

uj tűzifa raktárt

rendeztem be, ahol állandóan a legjobb minőségű tűzifát arusítom.

≡ **A pontos övezésért felelősséget vállalok.** ≡

Ugyanott vágott tűzifa is minden időben jutányosan kapható.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, tisztelettel

Özv. Pollák Edéné.

Eladó

35 darab részben fias
részben ellős

magyar faj tehén,

Szunyogh Zoltánnál Nagy-Mária u. p. Kis Marja.

MEGHIVÁS

a „Debreczeni első Temetkezési Egylet
mint Szövetkezetnek“

1903 évi november hó 22-én azaz vasárnap d. u. 3
órákor Debreczenben Csapó-utcán a „Korona ven-
déglo“ disztermében tartandó

évi rendes közgyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság által előterjesztett
s felügyelő bizottság által megvizsgált 1902
évi mérleg az igazgatóság évi jelentésével.

2. A halotti jutalékoknak a taglétszám
arányában leendő kiutalhatása.

3. Lemondás folytán üresedésbe jött
igazgatósági, pénztárnoki, ellenőri, felügyelő
bizottsági s választmányi tagn. helyek betöl-
tése illetve újból választása.

4. Az alapszabály egyes pontjainak
esetleges módosítása s azok szerint intéz-
kedés.

A vezetőségnek a felmentvény meg-
adása.

Felkeretnek az egyleti tagok, miszerint
a közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek. Az
egylet női tagjai az alapszabály 17 §-a ér-
telmében férjük vagy más férfi tagok által
képviselhetik magukat.

Debreczen, 1903 nov. 5-én.

Az igazgatóság.

A mérleg s forgalmi kimutatás november
14-től kezdve a szövetkezeti pénztárban (Piacz u.
Varjassy Gyula egyleti pénztárnok ur kosárkötő
üzletében) megtekinthető.

Egy jó csésze tea kedvelők, kérjétek mindenütt a
világ legjobb és legfinomabb teáját

Indra tea

Melange a legfinomabb China, India és Ceylon-ól
Valódi csak eredeti csomagban, Raktárak a felra-
gazsokon láthatók.

Főraktár Debreczenben **Kontsek Gézánál.**

Ujdonságok
Kardos László

üzletében.

Kossuth-utca 9. szám.

Szőnyegek minden faja
Pokroczok » »
Butorszövetek nagy választékban
Linoleumok minden faja
Szövetfüggönyök minden faja
Csipkefüggönyök » »
Ágyterítők » »
Asztalterítők » »
Flaneltakarók és utazópokroczok
minden faja
Bőrvásznak és padlóparketek
minden faja.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debreczen, kistemplom bazár.

Ujjonnan átalakított divatáruház.

„Menyasszonyi KELENGYE.“

Vászon, Készfehérnemű.

„Külön szőnyeg osztály.“

Ágy- és Asztalterítők, Függönyök, Bu-
torszövetek, Cocus lábtörők, Flaneltakarók,
Lópokroczok.

Linoleum.

Olcsó, szabott árak!

Kérjük kirakatainkat megtekinteni.

PEKAREK FÉLE
CHINA és CEYLON
TEA

minőségénél fogva, bármely más teával nem pótolható, miután finomsága, ereje és za-
matja a régen bevált keverési módszer által felülmulhatatlan marad. Senkise mulasszon
el egy kísérletet megtenni. Csak eredeti csomagokban kapható minden finomabb drogusita,
fűszer és csemege kereskedésben.

Debreczenben képviselve: **Halmágyi József** ur által.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoruma a »Kigyó«-hoz

Debreczenben, Fötér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arczsépitő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan,
nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcznak üde-
séget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztí-
tja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörös-
ség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztítatlanságnál.

— 1 tégely Harmat krémé ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudér, a

Harmat-arcpor,

mely az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz; három féle szín-
ben kapható u. m. fehér, rózsás s krém színben. Kitűnő
illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik
minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arc s különösen kéz-bőrápoló folyadék, mely
a bőrnek selyemszerű légyságot, bársonyszerű finomságot
kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan.
Nem zsiros s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és
rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbőrt a
legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbaruult keze-
ket, eldurvult kéz-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Mihalovits J. gyógyszeriára a Kigyó-hoz Debreczenben.

Dr. Borsos-féle **Növényi Hajszesz.**

Megátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a haj-
végek megtörését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kel-
lemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem
piszkítja a fehéreneműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a
hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle **Növényi Hajkenőcs.**

Azok részere, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a
kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyan
olyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz
Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem
okoz s e végből a gyermekek azt szivesen szedik.

A Mihalovits féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor.

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, me-
lyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű
készítménnyel.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostárai szemben.